COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 2.7.2019
COM(2019) 287 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

cu privire la punerea în aplicare și la rezultatele programului Pericles 2020 pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în 2018

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

cu privire la punerea în aplicare și la rezultatele programului Pericles 2020 pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în 2018

1. Considerații generale

Programul „Pericles 2020” (denumit în continuare „programul”) este un program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării. Acesta înlocuiește programul Pericles care a fost instituit în 2001 și care s-a desfășurat în perioada 2002-2013. Programul a fost instituit prin **Regulamentul (UE) nr. 331/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014**[1]. **Aplicarea acestuia a fost extinsă la statele membre neparticipante prin Regulamentul (UE) 2015/768 al Consiliului din 11 mai 2015**[2]. Regulamentul (UE) nr. 331/2014 stabilește că perioada de derulare a programului se încheie la 31 decembrie 2020. În conformitate cu articolul 13 alineatul (3) din regulament, Comisia trebuie să furnizeze anual Parlamentului European și Consiliului informații cu privire la rezultatele programului. Prezentul raport anual răspunde cerinței respective în ceea ce privește anul 2018.

2. Programul anual de lucru 2018

a. Punerea în aplicare a programului anual de lucru în 2018

Bugetul anual pentru punerea în aplicare a programului pentru anul 2018 a fost stabilit la 1 055 100 EUR și a fost finanțat din linia bugetară 01. 020400 din bugetul general al Uniunii Europene pentru 2018. O sumă totală de 993 388,74 EUR a fost angajată în 2018. Programul este pus în aplicare prin acțiuni cofinanțate (subvenții) inițiate de către autoritățile competente ale statelor membre și prin „acțiuni ale Comisiei”, organizate direct de către Comisie. În 2018, din bugetul de subvenții s-au transferat 167 199,89 EUR către bugetul de acțiuni al Comisiei pentru a completa acțiunile statelor membre.

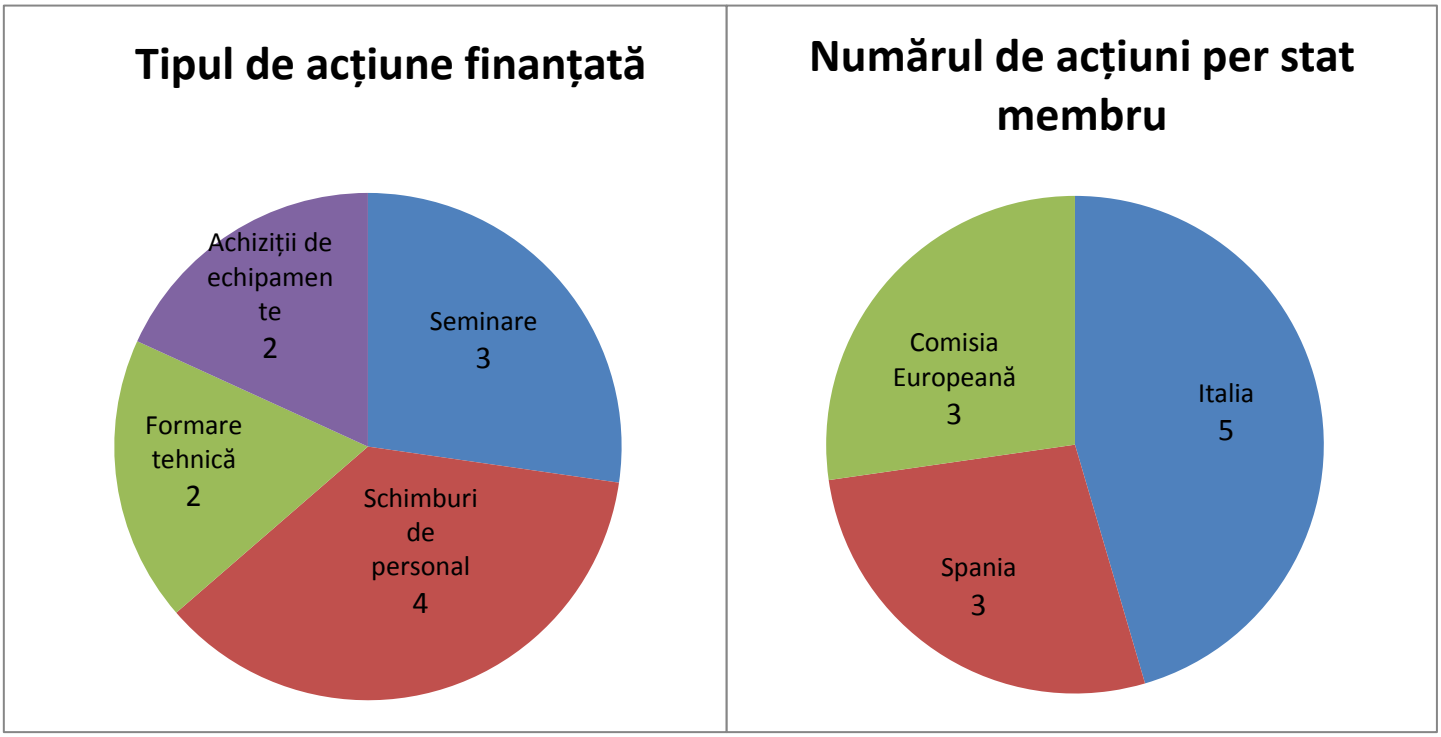
Punerea în aplicare a programului a reflectat angajamentul statelor membre și al Comisiei pentru protecția monedei euro împotriva falsificării. Discuțiile privind strategia multianuală din cadrul reuniunilor Grupului de experți în domeniul falsificării monedei euro (ECEG) au făcut posibilă angajarea a 94,15 % din bugetul total în 2018. În 2018, programul a finanțat în total 11 proiecte[3]. În ansamblu, au fost acordate cu succes opt subvenții, în urma cererilor provenite de la autoritățile competente ale statelor membre. Aceasta a reprezentat o scădere de la zece subvenții în 2017. În plus, au fost finanțate trei acțiuni ale Comisiei, același număr ca în anul precedent. Cinci acțiuni au fost puse în aplicare în 2018, în timp ce șase acțiuni sunt în curs de a fi puse în aplicare sau urmează să fie puse în aplicare în 2019 și ulterior.

[1] Regulamentul (UE) nr. 331/2014 al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării (programul „Pericles 2020”) (JO L 103, 5.4.2014, p. 1). Regulamentul respectiv a abrogat Deciziile 2001/923/CE, 2006/75/CE și 2006/849/CE ale Consiliului.

[2] Regulamentul (UE) 2015/768 al Consiliului din 11 mai 2015 de extindere la statele membre neparticipante a aplicării Regulamentului (UE) nr. 331/2014 privind instituirea unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării (programul „Pericles 2020”) (JO L 121, 14.5.2015, p. 1).

[3] O imagine de ansamblu cuprinzătoare asupra acțiunilor Pericles angajate în 2018 figurează în anexa I.

Graficul I și graficul II: Tipul de acțiune finanțată și numărul de acțiuni finanțate per stat membru (acțiuni angajate până în 2018, a se vedea anexa I)[4]

Solicitanții din cadrul programului reprezintă în 2018 două state membre, și anume Italia și Spania. Aceasta reflectă faptul că țările cele mai afectate de falsificarea monedei euro utilizează mai frecvent fonduri Pericles. Eforturile lor consolidează protecția monedei euro, care este benefică pentru toate celelalte state membre care participă la zona euro.

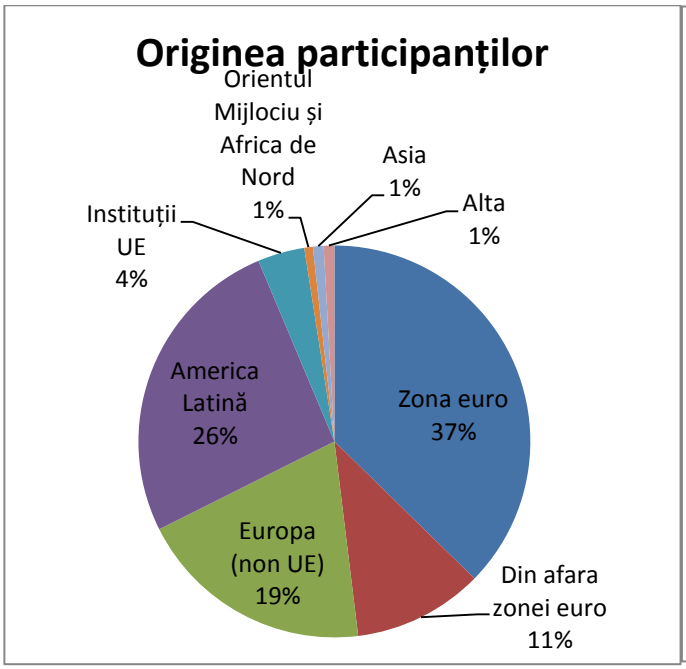
Acțiunile pentru care s-au efectuat angajamente în 2018 constau în trei seminare/conferințe, două cursuri de formare tehnică, patru schimburi de personal și două achiziții de echipamente. Este de remarcat numărul relativ ridicat de schimburi de personal, ceea ce reprezintă o măsură eficientă din punctul de vedere al costurilor, care vizează un public relativ larg, facilitând astfel schimbul de know-how și sporind crearea unui cadru omogen pentru protejarea monedei euro împotriva falsificării. În plus, punerea în aplicare a încă două achiziții de echipamente pentru autoritățile din țările terțe confirmă succesul pe care îl reprezintă introducerea acestei măsuri ca acțiune eligibilă în cadrul programului Pericles 2020. Acțiunile au loc[5] atât în interiorul, cât și în afara UE, în funcție de necesitățile specifice de protecție a monedei euro împotriva falsificării. De la crearea sa, programul și-a consolidat abordarea regională prin punerea în aplicare a unor acțiuni care au implicat regiuni extrem de sensibile din lume. Se bucură de o atenție specială America Latină (două acțiuni organizate de Spania și o acțiune a Comisiei), precum și Europa de Sud-Est (patru acțiuni organizate de Italia).

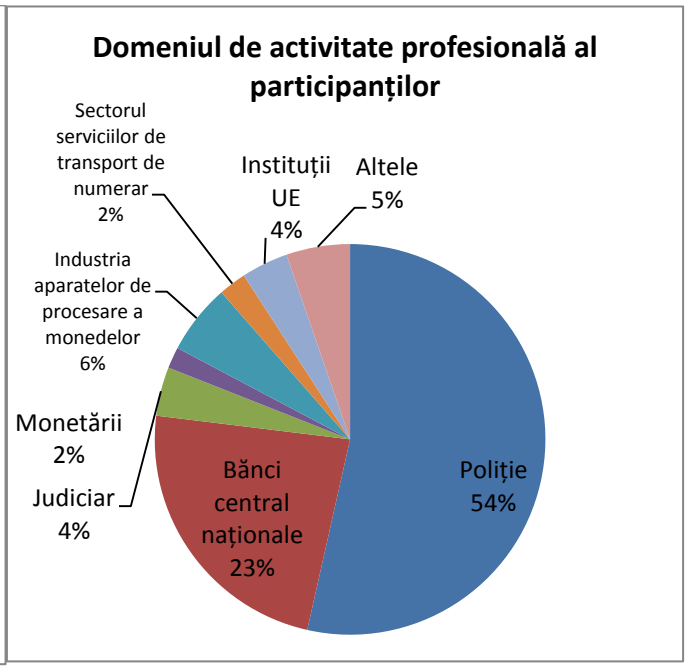
[4] Toate datele se referă atât la acțiunile puse în aplicare în 2018, cât și la acțiunile care sunt în curs de a fi puse în aplicare sau urmează să fie puse în aplicare după anul 2018.

[5] Anumite acțiuni sunt încă în curs de punere în aplicare în 2019.

Graficele III și IV prezintă o defalcare a originii și a domeniilor de activitate profesională ale participanților la program:

Graficul III și graficul IV: Originea participanților și domeniile de activitate profesională ale participanților[6] (acțiuni angajate în 2018, a se vedea anexa I)[7]

Un număr estimat de 568 de experți au participat la acțiunile pentru care s-au efectuat angajamente în 2018.

În ceea ce privește originea, participanții provin din 58 de țări. Majoritatea stagiarilor (67 %) sunt participanți europeni: 37 % provin din statele membre din zona euro, în timp ce țările europene din afara UE reprezintă 19 %, iar statele membre care nu fac parte din zona euro reprezintă 11 %; 26 % dintre stagiari sunt din America Latină, o creștere semnificativă față de anul precedent[8]. În sfârșit, 1 % provin din Orientul Mijlociu și din Africa de Nord, iar 1 % din Asia.

În ceea ce privește domeniile de activitate profesională ale participanților, membrii forțelor de poliție reprezintă 54 % din total. Această prezență semnificativă se datorează faptului că autoritățile polițienești reprezintă prima linie în lupta împotriva falsificării monedei euro, precum și faptului că personalul de poliție include atât anchetatori, cât și tehnicieni.

Alte categorii de participanți reprezintă 46 % din total, o scădere de la 58 % în anul precedent. Participarea semnificativă a băncilor centrale a rămas aproape constantă (23 %) și există o participare constantă a membrilor sistemului judiciar (4 %). Este de remarcat participarea monetăriilor (2 %), a ministerelor de finanțe (1 %) și a sectorului serviciilor de transport de numerar (2 %), reflectând o gamă completă de medii profesionale ale participanților. În sfârșit, punerea în aplicare a acțiunii Comisiei „a doua reuniune din cadrul platformei 1210”

[6] Cealaltă categorie include, printre altele, Interpol, personal din ministerele și reprezentanțele naționale și personal din instituțiile academice.
[7] Toate datele se referă atât la acțiunile puse în aplicare în 2018, cât și la acțiunile care sunt în curs de a fi puse în aplicare sau urmează să fie puse în aplicare după anul 2018.
[8] Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu cu privire la punerea în aplicare și la rezultatele programului Pericles 2020 pentru protecția monedei euro împotriva falsificării în 2017 (COM/2018/581 final).

are ca rezultat o participare ridicată a reprezentanților industriei aparatelor de procesare a monedelor (CPM) (6 %) pentru al treilea an la rând, ceea ce indică faptul că sectorul privat este o parte interesată importantă în lupta împotriva falsificării.

Prin urmare, punerea în aplicare a programului ține seama de dimensiunile transnaționale și multidisciplinare ale programului, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 331/2014.

b. Imagine de ansamblu asupra acțiunilor din cadrul programului anual de lucru pe 2018

O imagine de ansamblu cuprinzătoare asupra acțiunilor Pericles din cadrul programului anual de lucru pe 2018 figurează în anexa I. Următoarele acțiuni pot fi evidențiate:

Cooperarea regională internațională în Europa de Sud-Est

Programul a reușit să mențină și să consolideze în continuare o cooperare regională internațională strânsă în Europa de Sud-Est în 2018. Unul dintre cele mai importante momente ale anului 2018 a fost evenimentul organizat de UCAMP „O strategie comunitară pentru protecția monedei euro în zona mediteraneană", care a avut loc în Serbia în 2018. Acțiunea a reunit șapte țări din sud-estul Europei și Franța și a reușit să mențină o rețea eficientă de experți în una dintre cele mai sensibile regiuni în ceea ce privește falsificarea monedei euro. În urma acestei acțiuni, au fost semnate trei acorduri administrative de cooperare pentru protejarea monedei euro între Comisia Europeană și, respectiv, Serbia, Muntenegru și Kosovo, în conformitate cu statutul definit prin Rezoluția 1244 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. În plus, autoritatea italiană competentă UCIFM a organizat o achiziție de echipamente care urmează să fie utilizate de autoritățile specializate de combatere a falsificării pentru protecția monedei euro împotriva falsificării, precum și o formare pentru poliția și banca națională din Muntenegru.

Cooperarea regională internațională în America Latină

De asemenea, programul a reușit să mențină și să consolideze în continuare o cooperare regională internațională strânsă în America Latină:

- Biroul central național spaniol BIBE a organizat „Cursul de formare privind falsificarea de monedă pentru experții din țările latinoamericane", care, în 2018, a reunit în Panama autoritățile din 18 țări latinoamericane, promovând măsuri de protejare a monedei euro împotriva falsificării în țările latinoamericane potențial susceptibile la acest fenomen. Această acțiune a sprijinit înființarea și funcționarea birourilor centrale naționale (BCN) pentru combaterea falsificării de monedă în țările participante. Pe baza unui program anterior de formare în același format, Argentina a înființat un astfel de birou central național.
- Biroul central național spaniol BIBE a organizat o achiziție de echipamente utilizate de specialiștii din domeniul combaterii falsificării din cadrul biroului central național argentinian nou-înființat menționat anterior pentru a proteja moneda euro împotriva falsificării.
- În 2019, Comisia își va pune în aplicare „formarea tehnică tactică" bienală la Medellin, Columbia, vizând autoritățile de aplicare a legii și pe cele judiciare din Columbia.

3. Punerea în aplicare în 2018 a acțiunilor care au fost angajate în cadrul bugetelor anterioare ale programului

În 2018 au fost puse în aplicare zece acțiuni care au fost angajate în cadrul bugetelor anterioare ale programului[9]. Dintre aceste acțiuni, opt au fost lansate de autoritățile naționale competente din statele membre, și anume Franța, Spania, Portugalia, România, Austria, Croația și Italia, iar două acțiuni au fost inițiate de Comisie. Acțiunile au constat în trei seminare, o sesiune de formare tehnică, patru schimburi de personal, o achiziție de echipamente și un studiu. Regiunile și subiectele de interes special au fost Europa de Sud-Est, China și America Latină, precum și darknet-ul și autentificarea monedelor euro. Următoarele acțiuni pot fi evidențiate:

Cooperarea regională internațională în Europa de Sud-Est

În 2018 au fost puse în aplicare mai multe acțiuni Pericles 2020 care s-au axat pe încurajarea și menținerea unei cooperări strânse între autoritățile naționale competente din Europa de Sud-Est. Printre acestea s-au numărat schimburi de personal organizate de autoritățile polițienești din România și, respectiv, Italia, prima dintre aceste țări stabilind și menținând cooperarea cu țări din Balcanii de Est și din regiunea Mării Negre, inclusiv cu Turcia, Moldova și Ucraina. Mai mult, „A treia conferință: Rețeaua balcanică pentru protecția monedei euro", organizată de Banca Națională a Croației, a reunit participanți din partea băncilor naționale și comerciale din regiune și a sprijinit funcționarea unui sistem de alertă timpurie și schimbul de informații în cadrul acestuia între țările implicate.

Cooperarea regională internațională în America Latină

Consolidarea unei cooperări regionale internaționale strânse în America Latină poate fi, de asemenea, evidențiată atunci când se face referire la punerea în aplicare a acțiunilor Pericles 2020 în 2018. Organismul portughez Policia Judiciaria a inclus, în cadrul schimbului de personal, participarea autorităților competente braziliene. Abordarea diversificată a biroului central național spaniol BIBE a avut drept rezultat organizarea unei conferințe de formare, a unui schimb de personal și a unei achiziții de echipamente în regiune, asigurând astfel participarea unui număr mare de participanți latinoamericani din mai multe țări din regiune.

Internetul/darknet-ul: Conferința „ICIT – Darknet Investigation – Protection of the Euro" (Conferința „ICIT – Investigarea Darknet – Protejarea monedei euro")

Mai multe acțiuni puse în aplicare în 2018 au abordat amenințarea reprezentată de internet/darknet în lupta împotriva falsificării, accentul fiind pus pe eficacitatea tehnicilor de investigare și pe necesitatea unui răspuns coordonat la această amenințare. În special, conferința „ICIT – Investigarea Darknet – Protejarea monedei euro" a fost pe deplin dedicată acestui subiect și a reunit experți în acest sector din domeniul justiției și al poliției din 19 țări. În cadrul conferinței au fost formulate mai multe recomandări, cum ar fi necesitatea înființării unei rețele de specialiști regionali în investigații privind darknet-ul și elaborarea unui manual de bune practici pentru aplicarea legii.

[9] O imagine de ansamblu cuprinzătoare asupra acțiunilor Pericles angajate în cadrul bugetelor anterioare ale programului Pericles 2020, dar puse în aplicare în 2018 figurează în anexa II.

4. Concluzii și perspective

Programul „Pericles 2020” rămâne un instrument important și eficient în lupta împotriva falsificării. Programul constituie baza pentru acordarea de sprijin pentru studii, menținerea și dezvoltarea cooperării și schimbul de cele mai bune practici între toți actorii implicați în lupta împotriva falsificării monedei euro.

Comisia diseminează constant rezultatele acțiunilor sprijinite în cadrul programului către Grupul de experți în domeniul falsificării monedei euro (ECEG). În 2018, au avut loc trei reuniuni ale ECEG. Programul indică un grad ridicat de coerență și de complementaritate cu alte programe și acțiuni relevante de la nivelul Uniunii, deoarece este dedicat exclusiv și se axează pe prevenirea și combaterea unei anumite forme de crimă organizată, și anume falsificarea monedei euro. Acest lucru este valabil pentru ***Instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații (TAIEX)***, utilizat cel mai adesea în sprijinul negocierilor de aderare, și Fondul pentru securitate internă - Poliție[10], care acoperă prevenirea și combaterea infracțiunilor în general.

Ținând seama de recomandarea de a reînnoi programul după 2020 și de eficacitatea dovedită a acestuia, subliniată în evaluarea intermediară a programului „Pericles 2020”[11], precum și de sprijinul pozitiv din partea părților sale interesate, cum ar fi statele membre, BCE și Europol, Comisia a adoptat, ca parte a următorului cadru financiar multianual, o propunere de continuare a programului după 2020, sub forma programului Pericles IV[12]. Consiliul a adoptat o abordare generală parțială la 19 decembrie 2018. Abordarea de sprijin a Consiliului reflectă sprijinul larg pentru propunerea Comisiei privind Pericles IV. În cadrul Parlamentului European, la 4 februarie 2019, Comisia LIBE și-a adoptat în unanimitate poziția referitoare la propunerea Comisiei privind Pericles IV, exprimându-și sprijinul pentru continuarea programului.

Pe baza rezultatelor punerii în aplicare a programului și a analizei continue a amenințărilor emergente discutate în cadrul ECEG, prioritățile pentru 2019 sunt următoarele[13]:

- sprijinirea activităților destinate îmbunătățirii cooperării între statele membre care sunt deosebit de afectate de producția și distribuția de falsuri;
- promovarea cooperării cu autoritățile țărilor terțe în care există suspiciuni cu privire la producția de monedă euro falsificată sau dovezi în acest sens;
- menținerea unui cadru eficient pentru protecția monedei euro în Europa de Sud-Est;

[10] Regulamentul (UE) nr. 513/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de instituire, în cadrul Fondului pentru securitate internă, a instrumentului de sprijin financiar pentru cooperarea polițienească, prevenirea și combaterea criminalității și gestionarea crizelor și de abrogare a Deciziei 2007/125/JAI a Consiliului (JO L 150, 20.5.2014, p. 93).

[11] Un contractant independent a realizat o evaluare intermediară a programului pe baza articolului 13 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 331/2014. Comisia a adoptat la 6 decembrie 2017 Comunicarea COM(2017) 741 către Parlamentul European și către Consiliu privind rezultatele evaluării intermediare a programului, în care concluzionează că programul ar trebui să continue până la data naturală de expirare, în 2020, susține continuarea programului și după 2020, având în vedere valoarea sa adăugată la scara UE, impactul și sustenabilitatea sa pe termen lung, și este de acord cu concluziile evaluării în ceea ce privește continuarea programului ca program de sine stătător după 2020, Comunicarea COM(2017) 741 final – Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European privind evaluarea intermediară a programului de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării („programul Pericles 2020”), 6 decembrie 2017.

[12] Propunerea de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării pentru perioada 2021-2027 („programul Pericles IV”) COM/2018/369 final - 2018/0194 (COD) și Propunerea de REGULAMENT AL CONSILIULUI de extindere la statele membre neparticipante a aplicării Regulamentului (UE) nr. .../2018 de instituire a unui program de schimb, asistență și formare profesională pentru protecția monedei euro împotriva falsificării pentru perioada 2021-2027 („programul Pericles IV”) COM/2018/371 final - 2018/0219 (APP).

[13] Prioritățile programului pentru 2019 constituie o parte esențială a programului anual de lucru, care este anexat la Decizia C(2019) 806 final a Comisiei din 2 februarie 2019 privind adoptarea programului de lucru pentru 2019 al programului Pericles 2020.

- evoluții tematice: elementele de securitate ale monedelor euro, punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1210/2010 privind autentificarea monedelor euro și procesarea monedelor euro improprii circulației, distribuirea pe internet de falsuri și de componente de înaltă calitate, sprijinirea înființării/consolidării birourilor centrale naționale.